

VYHODNOCENÍ INDEXU ARIDITY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V OBDOBÍ 1961–2015

**Lenka Hájková
Tomáš Vráblík
Věra Kožnarová
Martin Možný**

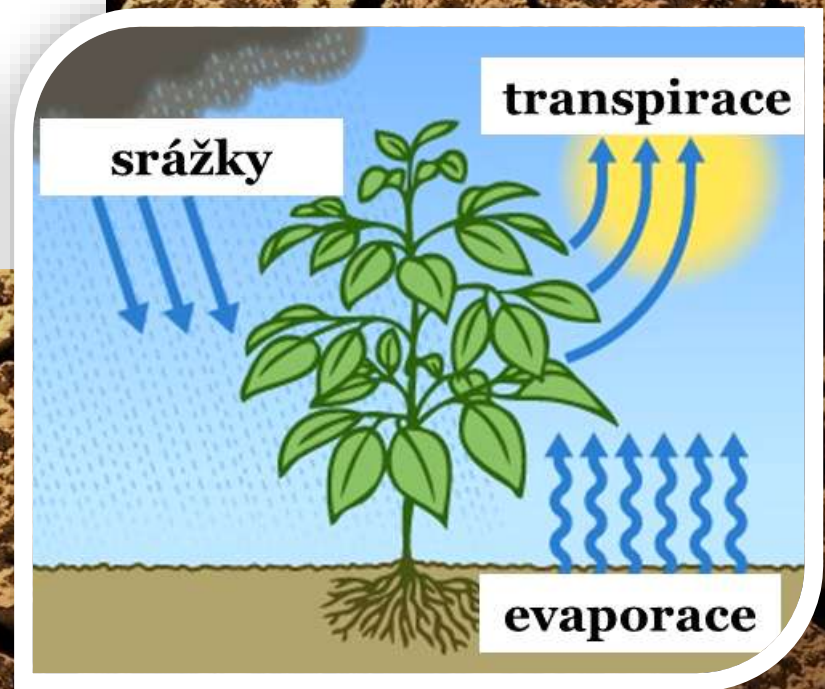

21.–23. 9. 2016

VLÁHOVÁ BILANCE

Zjednodušeně:

- ✓ vztah srážek a evapotranspirace,
- ✓ dnes řada modelů (příčinou výpočet evapotranspirace),
- ✓ potenciální evapotranspirace nad travním porostem
- ✓ modifikovaná rovnice Penman-Monteith

MATERIÁL A METODY

Meteorologické stanice ČHMÚ:

- ✓ 120 stanic,
- ✓ 158 m n. m. (Doksany),
- ✓ 1410 m n. m. (Luční bouda),

technické řady:

- ✓ Štěpánek-Zahradníček-Brázdil-Tolasz,
- ✓ 2011,
- ✓ „Metodologie kontroly a homogenizace časových řad v klimatologii“

denní data,

období 1961-2015.

MATERIÁL A METODY

Statistické charakteristiky:

- ✓ průměr, medián, kvartil, směrodatná odchylka, variační rozpětí...

Clidata-GIS:

- ✓ metoda Clidata-DEM,

oblasti:

- ✓ kraje,

období:

- ✓ 1961-1970, 1971-1980, 1981-1990, 1991-2000, 2001-2010, 2011-2015,

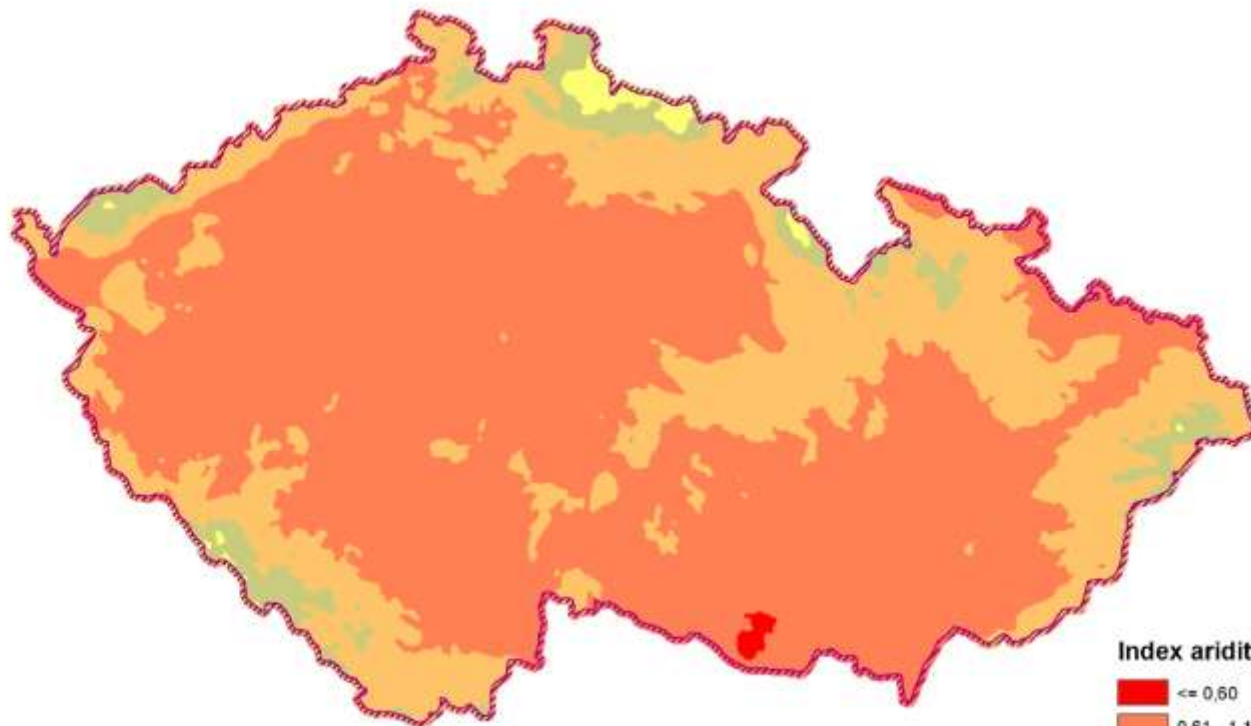
porovnání:

- ✓ 1961-1990, 1981-2010, 1961-2010, 1961-2015.

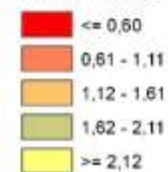

INDEX ARIDITY 1961-1970

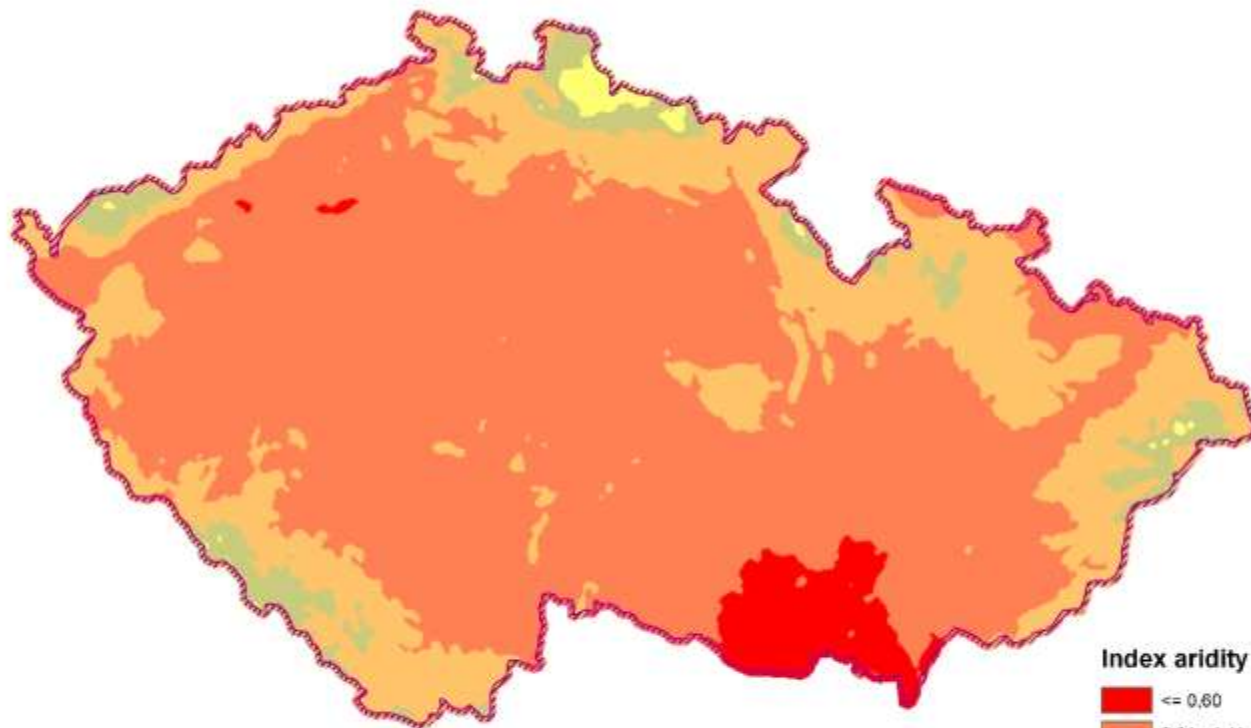
Index aridity

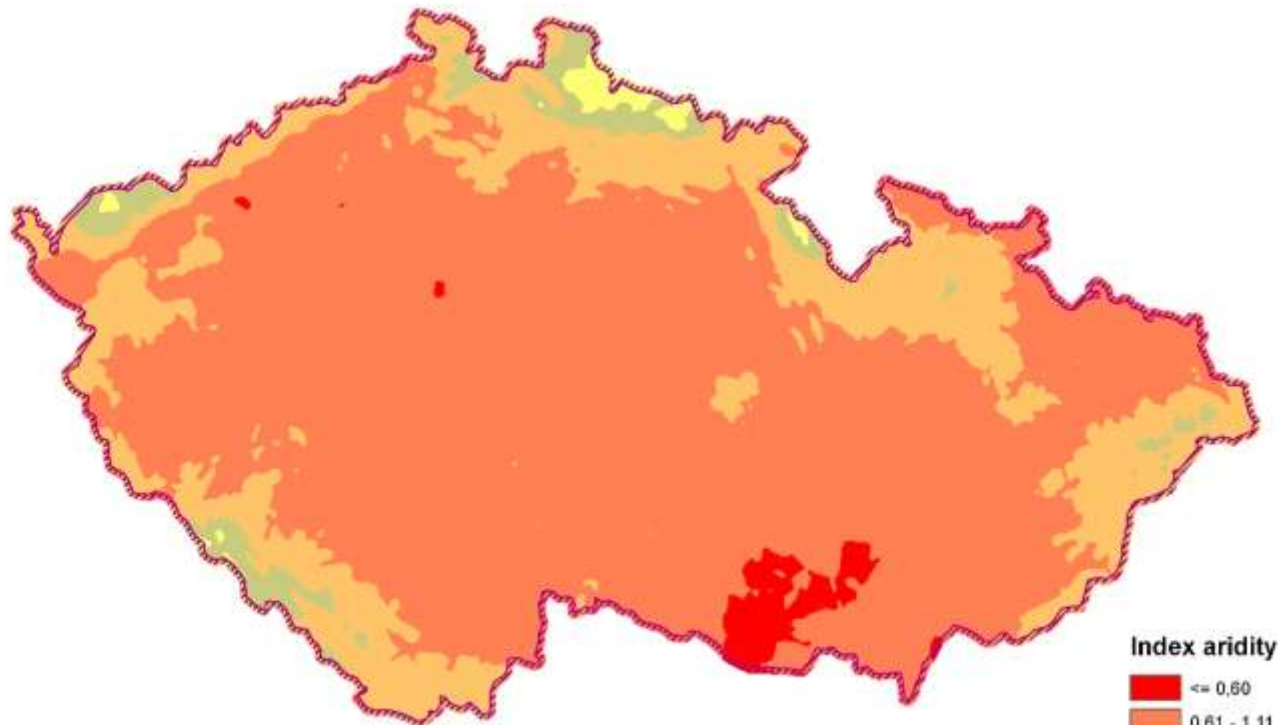
0 50 100 Km

21.-23. 9. 2016

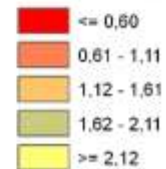
INDEX ARIDITY 1971-1980

INDEX ARIDITY 1981-1990

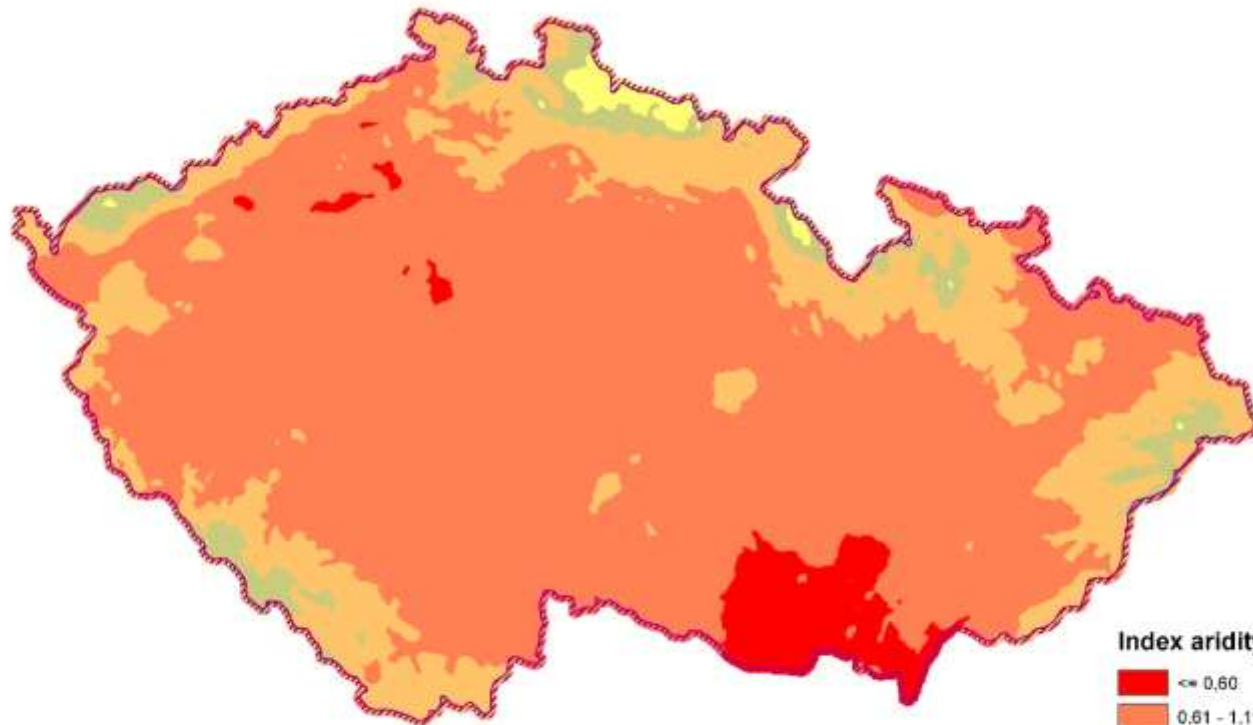
Index aridity

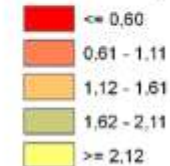
0 50 100 Km

INDEX ARIDITY 1991-2000

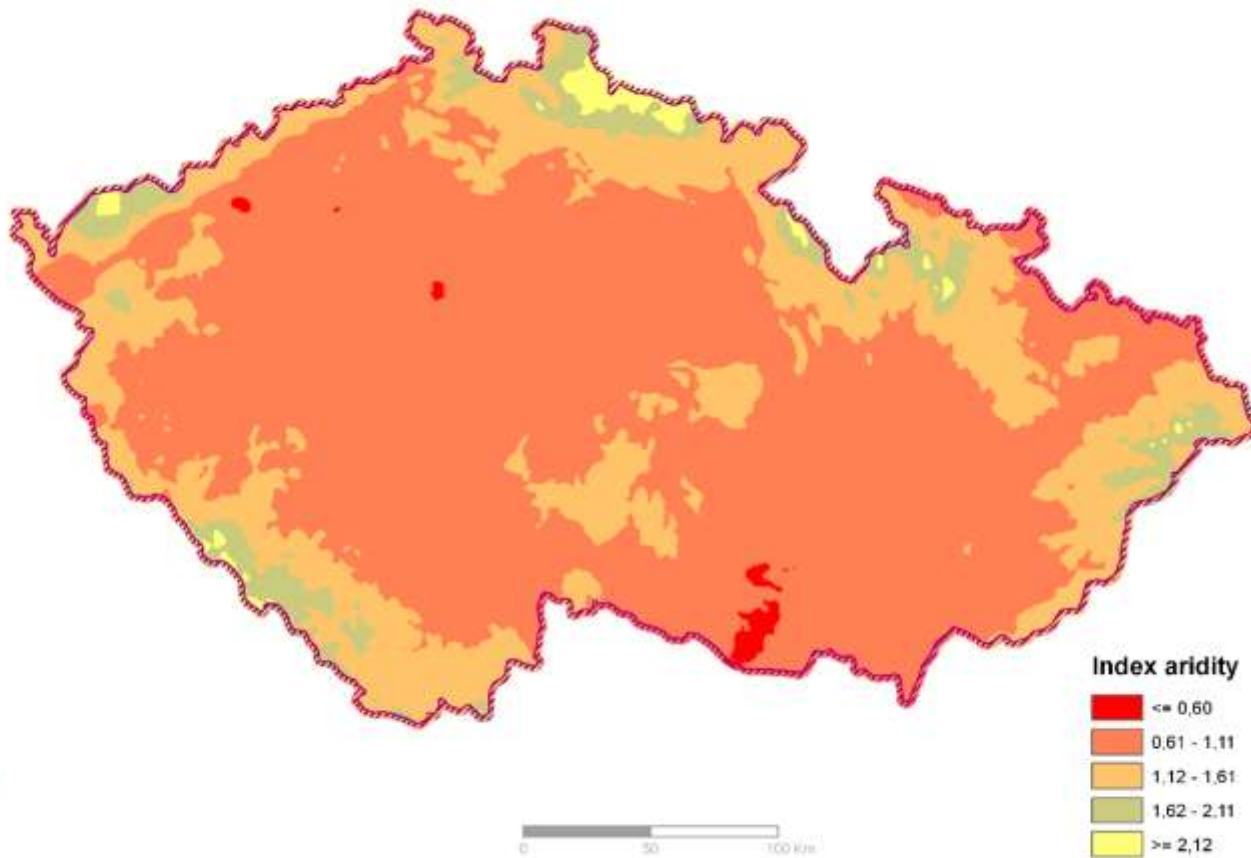
Index aridity

0 50 100 km

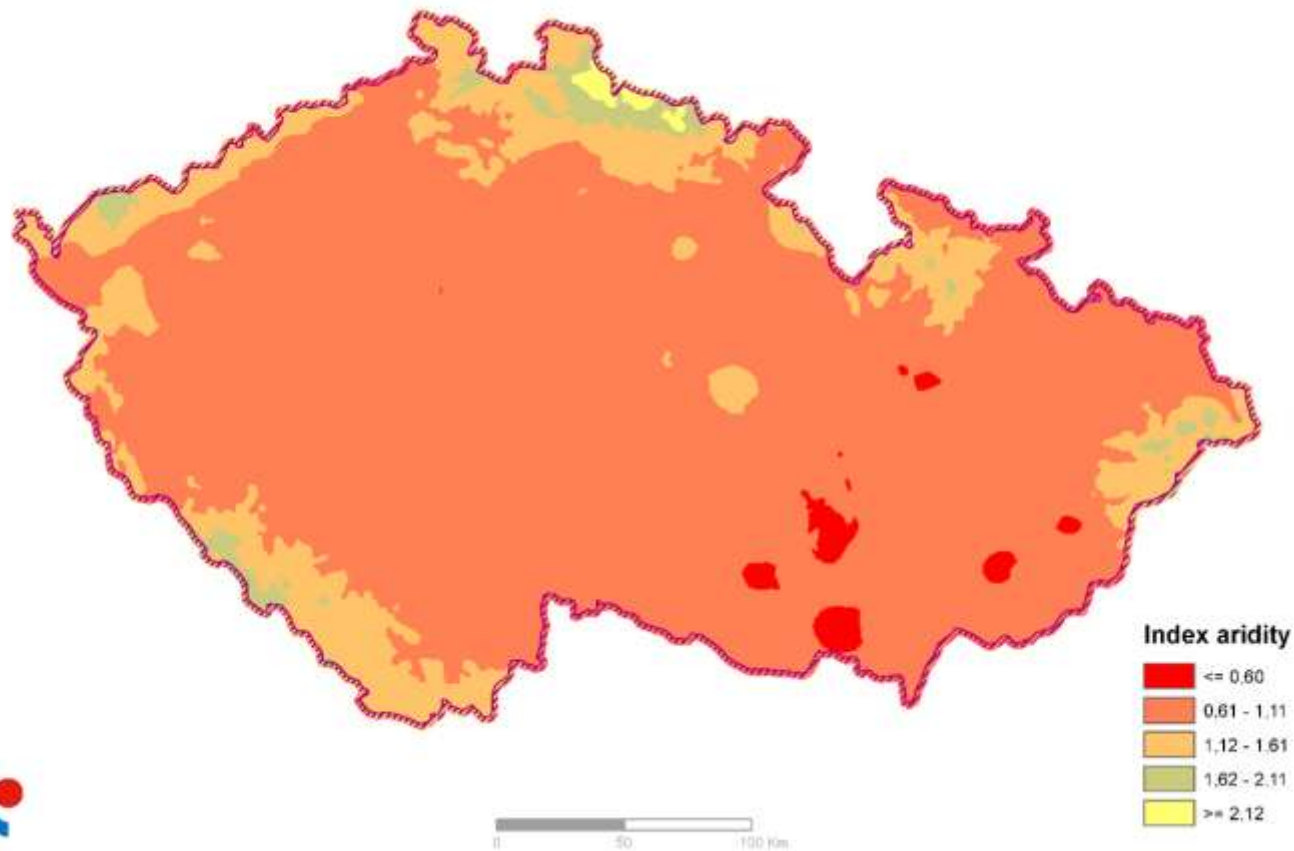
21.-23. 9. 2016

INDEX ARIDITY 2001-2010

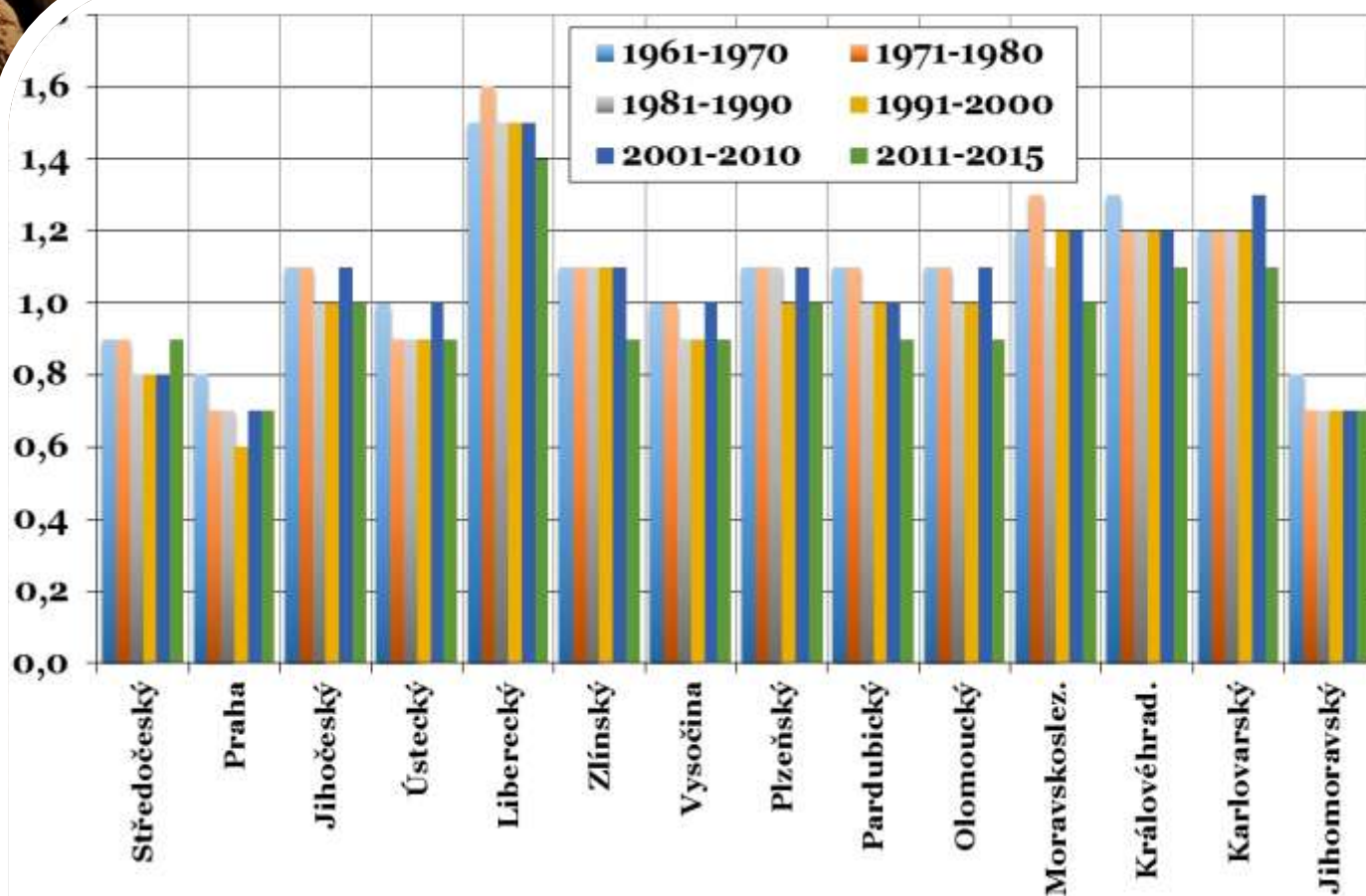
21.-23. 9. 2016

INDEX ARIDITY 2011-2015

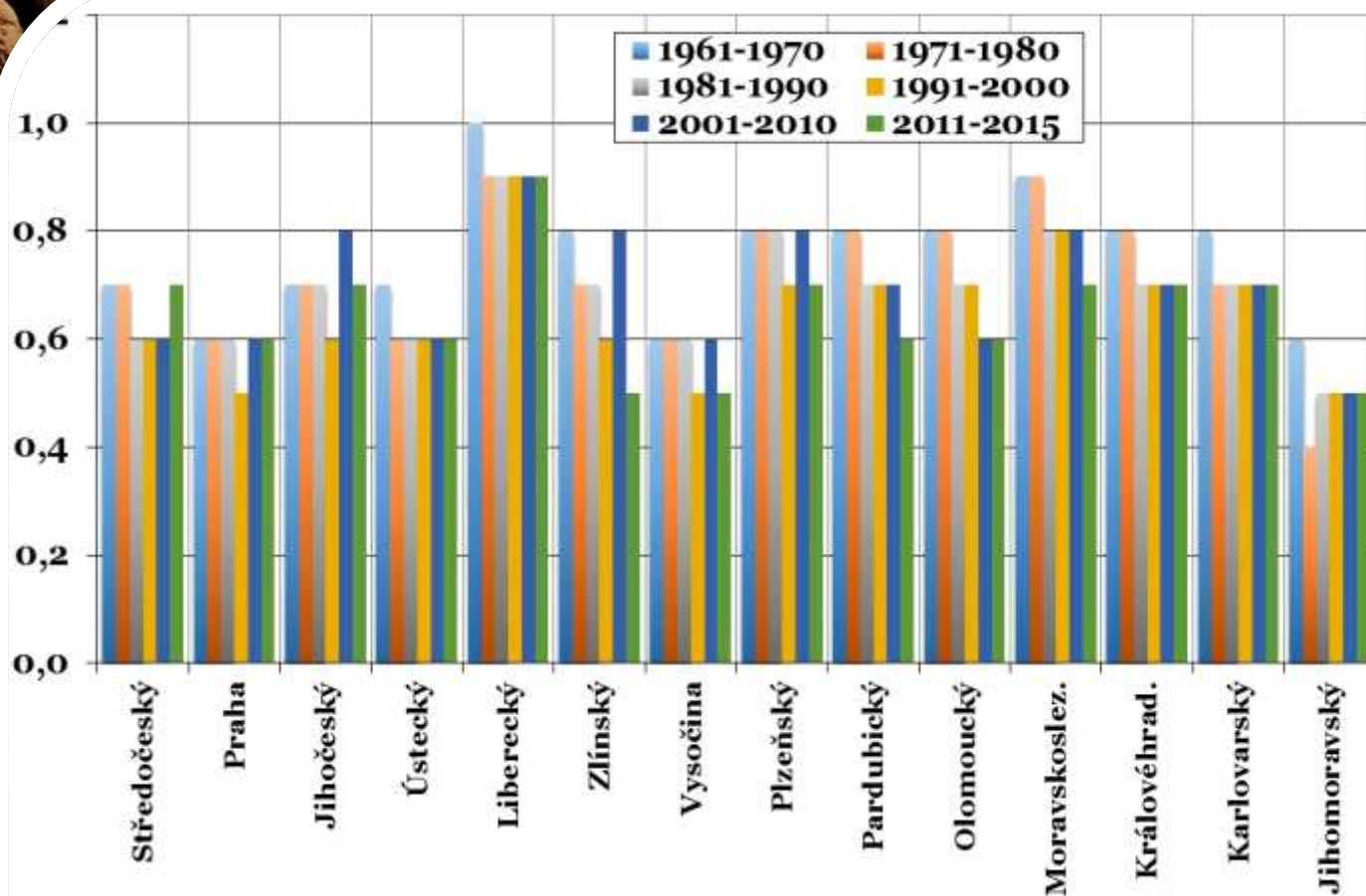

21.-23. 9. 2016

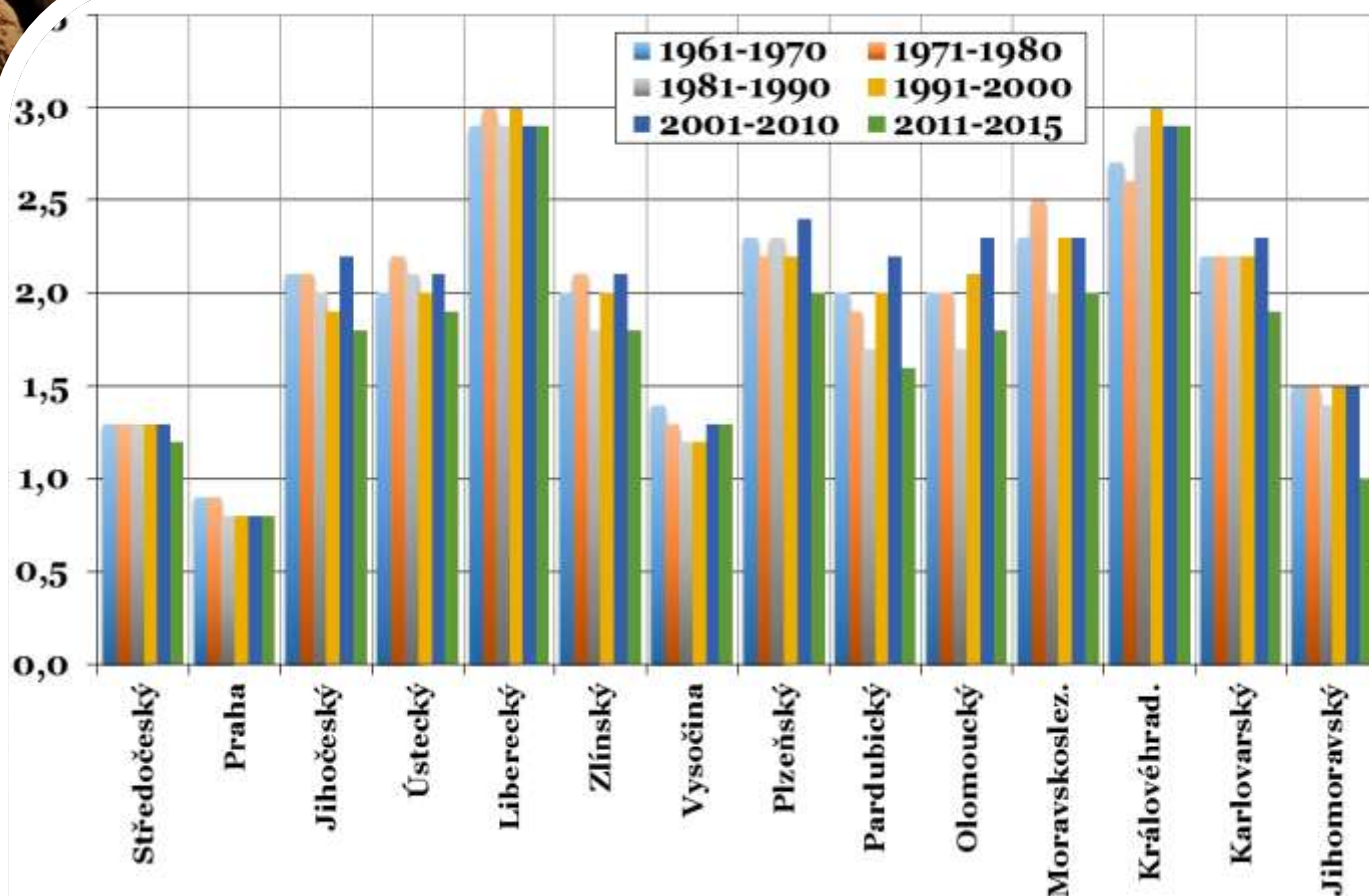
INDEX ARIDITY - PRŮMĚR

INDEX ARIDITY - MINIMUM

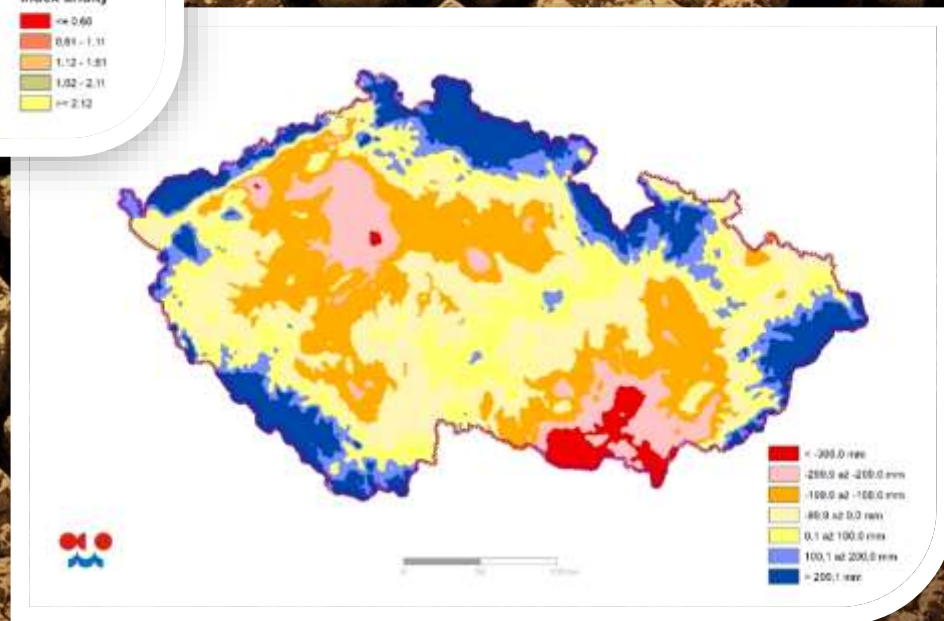
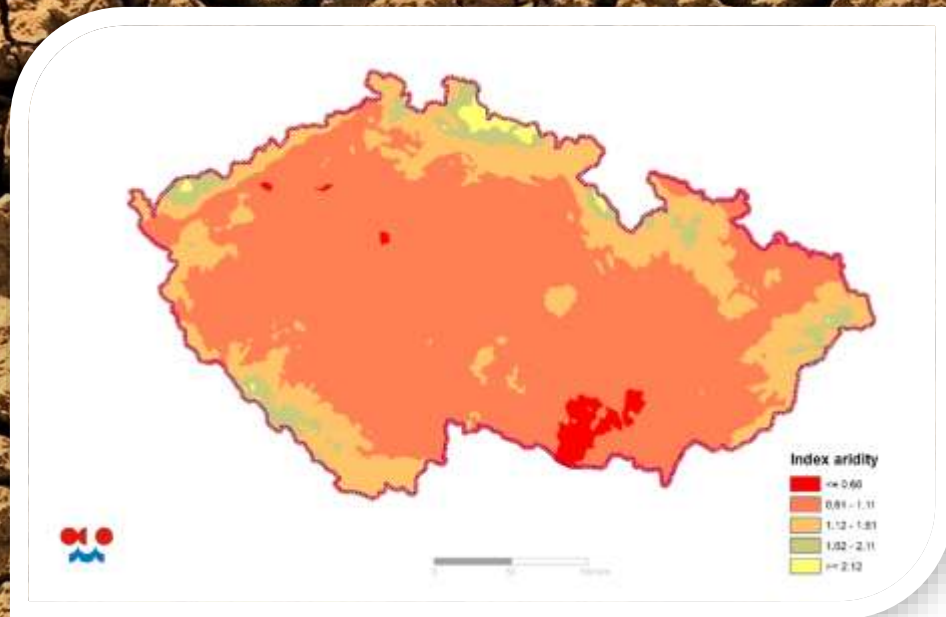
INDEX ARIDITY - MAXIMUM

INDEX ARIDITY a VLÁHOVÁ BILANCE

1981-2010

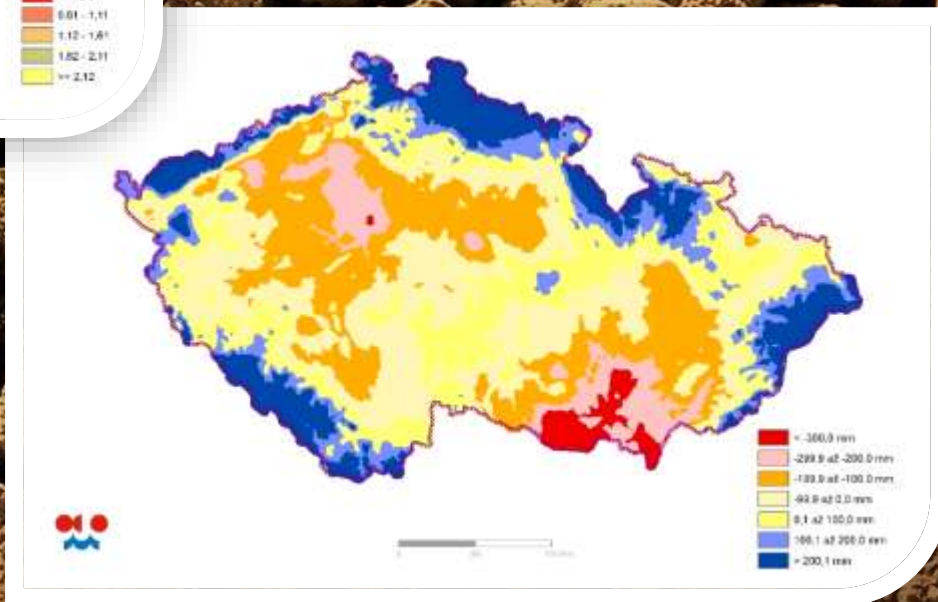
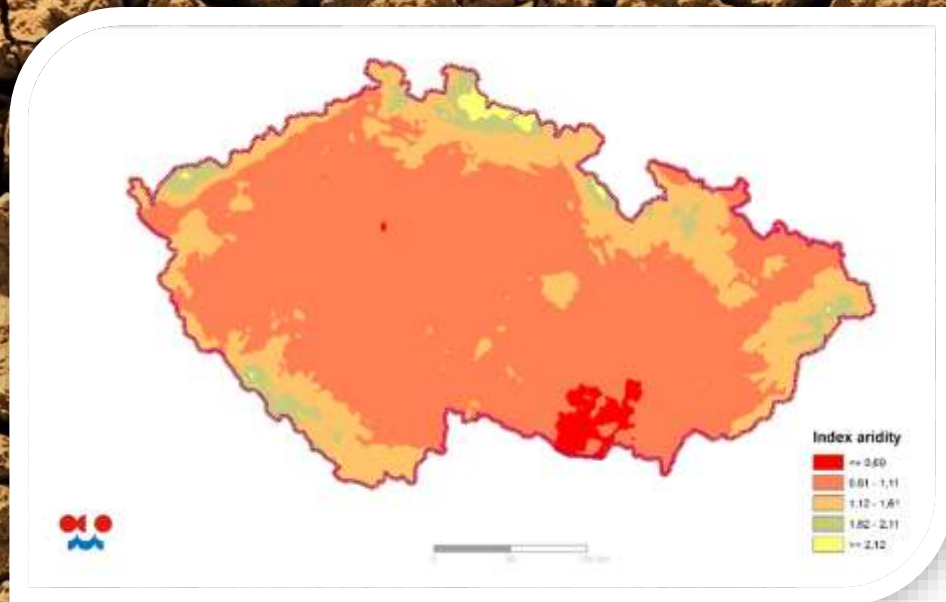

21.-23. 9. 2016

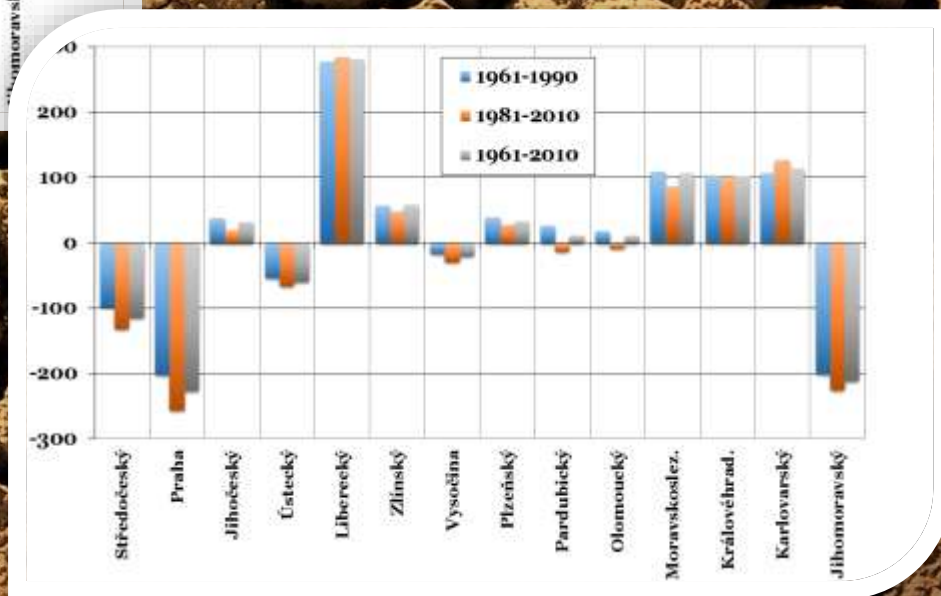
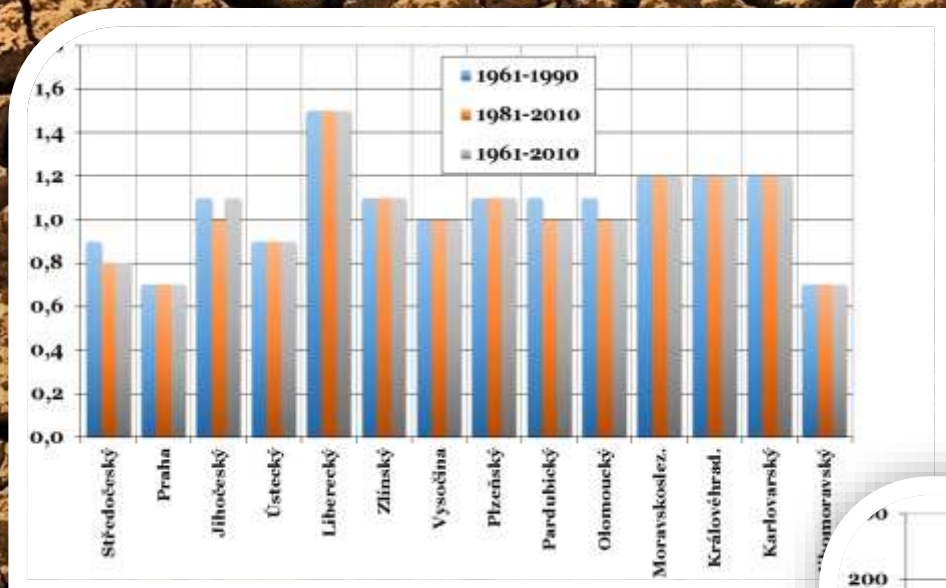
INDEX ARIDITY a VLÁHOVÁ BILANCE

1961-2015

21.-23. 9. 2016

INDEX ARIDITY a VLÁHOVÁ BILANCE

INDEX ARIDITY

	1961-1990	1981-2010	1961-2015
Průměr	1,10	1,07	1,08
Minimum	0,34 1978 <i>Kuchařovice</i>	0,26 2003 <i>Praha-Karlov</i>	0,26 2003 <i>Praha-Karlov</i>
25% kvartil	0,79	0,75	0,77
Medián	1,00	0,95	0,97
75% kvartil	1,27	1,22	1,25
Maximum	4,21 1981 <i>Desná</i>	4,44 2010 <i>Lysá hora</i>	4,44 2010 <i>Lysá hora</i>
Směr. odchylka	0,48	0,49	0,49
Var. koeficient	0,44	0,46	0,45
Var. rozpětí	3,87	4,18	4,18

VLÁHOVÁ BILANCE

	1961-1990	1981-2010	1961-2015
Průměr	38,6	25,3	34,9
Minimum	-640,4 1983 <i>Kuchařovice</i>	-723,5 2003 <i>Praha-Karlov</i>	-723,5 2003 <i>Praha-Karlov</i>
25% kvartil	-140,4	-168,9	-150,5
Median	0,6	-21,5	-5,1
75% kvartil	161,3	148,6	156,8
Maximum	1482,9 1981 <i>Desná</i>	1650,0 2010 <i>Lysá hora</i>	1650,0 2010 <i>Lysá hora</i>
Směr. odchylka	272,4	293,1	284,2
Var. koeficient	7,1	11,6	8,1
Var. rozpětí	2123,4	2290,5	2373,6

INDEX ARIDITY a VLÁHOVÁ BILANCE

	Index aridity	Vláhová bilance
Průměr	1,10 x 1,07 -0,03 1961-1990 x 1981-2010	38,6 x 25,3 mm -13,3 mm 1961-1990 x 1981-2010
Minimum	0,34 <i>1978, Kuchařovice</i> 0,26 <i>2003, Praha-Karlov</i>	-640,4 mm <i>1983, Kuchařovice</i> -723,5 mm <i>2003, Praha-Karlov</i>
Maximum	4,21 <i>1981, Desná</i> 4,44 <i>2010, Lysá hora</i>	1482,9 mm <i>1981, Desná</i> 1650,0 mm <i>2010, Lysá hora</i>

KRÁTKÁ EXKURZE DO FYZIOLOGIE ROSTLIN

VODA A ROSTLINY

**80-95 % celkové hmotnost pletiv,
voda i v odumřelé dřevnaté části (35-75 %),
pokles vody v zelených listech pod 70 % ☞
nevratné poškození a odumření,
semena: nejméně vody cca 5-15 % ☞ schopnost
zachování embryí po několik let.**

Podle pohybu vody v rostlině:

- ✓ ***voda volná*** (transportní) určuje intenzitu fyziologických pochodů (růstové procesy a metabolické reakce).
- ✓ ***voda vázaná*** (hydratační) určuje odolnost rostlin vůči prostředí (zvýšení obsahu ☞ ochrana před suchem, ale i nízkou teplotou).

VODA A ROSTLINY

Jednoduchá představa:

1000 g přijaté vody	
990 g	transportní voda, na dosycování pletiv (nahrazuje vodu vydanou transpirací)
8-9 g	hydratační voda
1-2 g	na tvorbu sušiny

REAKCE ROSTLIN NA SUCHO

Reakce rostlin na vodní stres:

- ✓ mírný nedostatek ☞ zastavení růstu,
- ✓ pokračování deficitu ☞ ztráta turgoru (buněčné napětí) ☞ vadnutí, zavírání průduchů, pokles fotosyntézy,
- ✓ dlouhodobý nedostatek ☞ odumírání kořenového vlášení, žloutnutí listů, následný opad listů,
- ✓ silný nedostatek ☞ odumírání vzrostných vrcholů, malé, deformované, nekvalitní plody.

Citlivost na vodní stres:

- ✓ není stejná v průběhu vegetačního období,
- ✓ tzv. kritická období ☞ většinou na počátku vývojových fází:
  - ✓ diferenciaci generativních orgánů,
  - ✓ růst vegetativních orgánů, zejména ve fázi větvení (odnožování u trav a obilnin), počátek rychlého růstu (sloupkování u trav a obilnin),
  - ✓ relativní odolnost: na konci fáze rychlého růstu a počátku tvorby květů.

REAKCE ROSTLIN NA SUCHO

21.–23. 9. 2016

Fagus sylvatica

Acer campestre

21.-23. 9. 2016

Cornus mas

Pyrus communis

Sorbus aucuparia *Quercus robur*

Tilia cordata

Sambucus nigra

21.-23. 9. 2016

Quercus robur *Vaccinium myrtillus*

Děkujeme za pozornost.